

WINGQVIST, OLOF

Förslag till Regeringsform och Vallag
efter de å allmänna Reform-mötet i
Örebro år 1849 antagna grunder.

1850

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

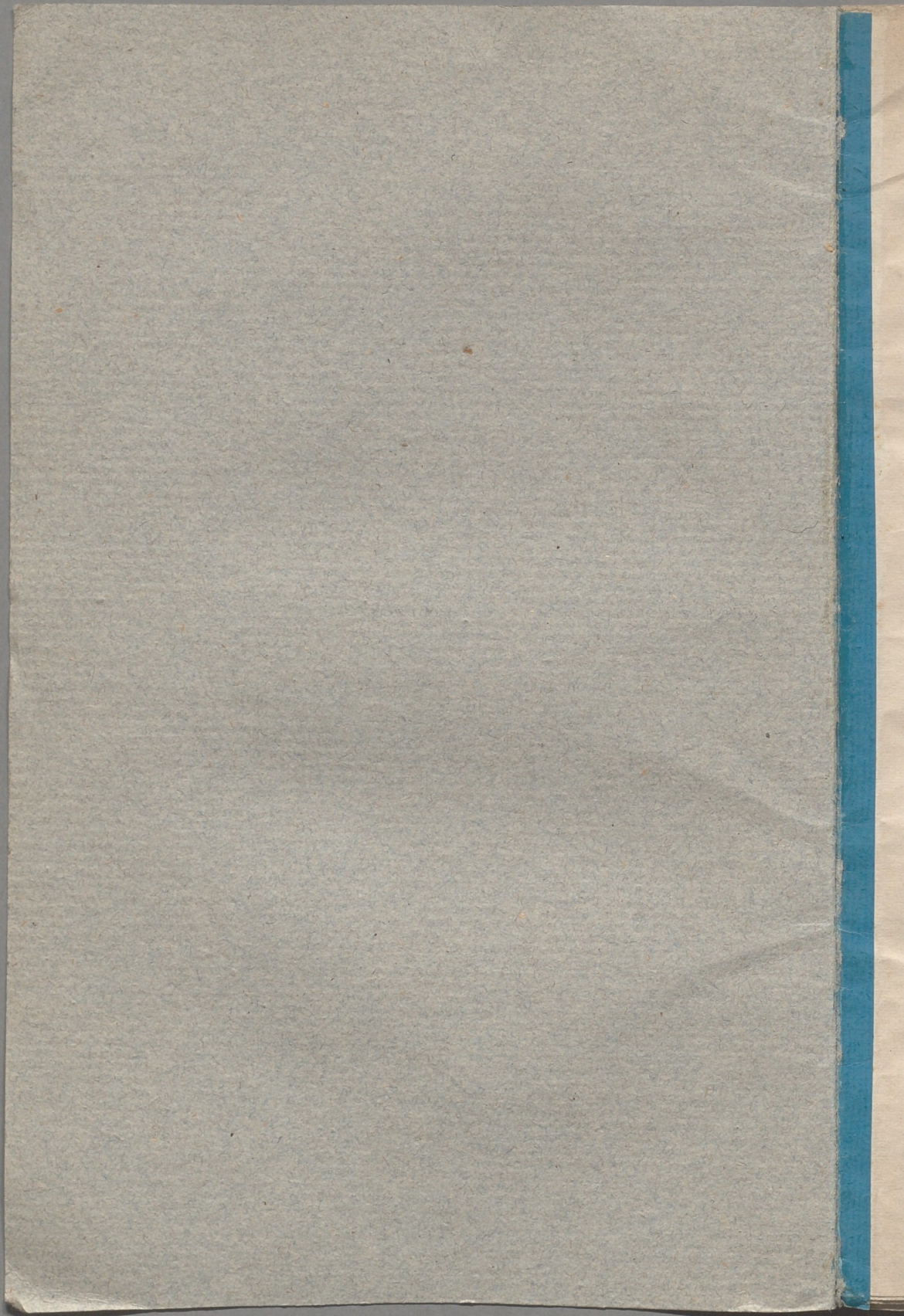
Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

VINGQVIST, O.

Botik. 14.
Reper. fr
(14)
1850.

Ex A.

Polit.
R.
Regering
(1849)

FÖRSLAG

TILL

REGERINGSFORM OCH VAL-LAG

efter de å allmänna Reform-mötet
i Örebro år 1849
antagna grunder.

af
Profesor Winqvist, Olof

Upsala
WAHLSTRÖM & C.
1850.

Utseltes endast af Administration af mötet.
Högst tillgängligt

100 ex. tryckta

HÖRSÄG

TITEL

REGNINGSPORH och VAL-LAG

att uti alla församlingar i
Svea Rike
antagna givandes.

Uppsala
Wahlström & C.
1850.

Förslag

till

Regeringsform.

§. 1.

Sveriges rike skall styras af en Konung och vara ett arfrike. Ej må någon del från detta rike söndras genom försäljning, förpantning, gåfva eller annat dylikt sätt.

R.F.

§. 1.

R.F.

§. 78.

§. 2.

Thronföljden skall vara nedstigande och agnatisk, sådan som den finnes stadgad uti successions-ordningen af den 26 September 1810.

R.F.

§. 1.

§. 3.

Konung vare myndig vid fyllda aderton år.

R.F.

§. 41.

§. 4.

Konungen skall alltid vara af den rena evangeliska läran, sådan som den uti den oförändrade Augsburgiska bekännelsen samt Upsala mötes beslut af år 1593 antagen och förklarad är.

R.F.

§. 2.

§. 5.

R.F. Konungens Majestät skall hållas i helgd och vörd-
§. 3. nad: Hans gerningar vare emot allt åtal fredade.

§. 6.

R.F. Konungen äger att ~~allena~~ styra riket på det sätt,
§. 4. denna regeringsform föreskrifver; inhemte dock, i de fall här nedanföre stadgas, underrättelse och råd af ett statsråd, hvartill Konungen kallar och utnämner kunnige, erfarne, redlige och allmänt aktade, infödde svenske män af den rena evangeliska läran.

§. 7.

R.F. Statsrådet skall bestå af tio ledamöter, hvilka
§. 5. äge att alla der förekommande ärenden öfvervara: ej må fader och son eller bröder på en gång vara ledamöter af statsrådet.

§. 8.

R.F. Af statsrådets ledamöter skola sju vara chefer,
§. 6. hvar för sitt departement, nemligen:

Justitie-statsministern, för justitie-departementet;
Statsministern för utrikes ärendena, för utrikes-departementet;

En chef och föredragande statsråd för landtförsvars-departementet, hvilken tillika vare Konungens rådgifvare i kommando-mål för armeen;

En för sjöförsvars-departementet, hvilken tillika vare konungens rådgifvare i kommando-mål för flottan;

En för civil-departementet;

En för finans-departementet, samt

En för ecklesiastik-departementet.

Den närmare fördelningen af ärendena, departementen emellan, bestämmes af Konungen, genom en särskilt utfärdad, offentlig kungjord stadga.

Bland de tre statsråden utan departement böra minst två hafva förvaltad civil beställning.

*S. 6 (1822),
12*

S. 7 mom. 6 (= 9), mom 6 (12).

Mon. 6 af 8. l. af.

§. 9.

Alla regerings-ärenden, med undantag af sådana, R. F. som i 13 och 17 §§. omförmålas, skola inför Konun- §. 7. gen i statsrådet föredragas och der afgöras.

§. 10.

Ej må Konungen fatta något beslut i mål, hvar- R. F. öfver statsrådet höras bör, derest icke minst tre §. 8. af statsråden, utom vederbörande föredragande, tillstädes äro. Statsrådets samtliga ledamöter, der de icke laga förfall äga, skola öfvervara alla mål af synnerlig vigt och omfattning, som, efter dem förut meddelade föredragningslistor, i statsrådet förekomma och rikets allmänna styrelse röra. Sådane äro: frågor och förslag om nya allmänna författningars vidtagande; om upphäfvande och förändring af de förut gällande; om nya allmänna inrättningar uti särskilda styrelsens grenar, med flere af dylik beskaffenhet.

§. 11.

Innan ärendena hos Konungen i statsrådet före- R. F. dragas, skola de, genom nödiga upplysningars inhem- §. 10. tande från vederbörande Embetsverk, af den föredragande beredas.

§. 12.

Uti alla mål, som hos Konungen i statsrådet R. F. förekomma, skall protokoll föras. Statsrådets till- §. 9. städesvarande ledamöter böra, under ansvarighet för rådslagen, till den påföljd, hvarom i 140 och 142 §§. vidare stadgas, ovilkorligen till protokollet sina meningar yttra och förklara; Konungen dock förbehållet att allena besluta. (Skulle någonsin den oförmödade händelse inträffa, att Konungens beslut vore uppenbarligen stridande emot rikets grundlag eller allmän lag, åligger det då statsrådets ledamöter att kraftiga föreställningar deremot göra. Den, som ej sär-

*Mon. 6 af 8. l. af.**8/12*

Proposition

skild mening till protokollet anförd, vare för beslutet ansvarig, såsom hade han styrkt Konungen att det beslut fatta.

§. 13.

R.F. Ministeriella mål, hvarmed förstås alla de, som §. 11. angå rikets förhållande till främmande makter, må Konungen låta bereda och handhafva på det sätt, Honom lämpligast synes. Statsministern för utrikes ärendena tillhör, att dessa mål inför Konungen föredraga och anmäla, i närvaro af någon annan statsrådets ledamot. Är statsministern frånvarande, föredrage den statsrådets ledamot, som Konungen äfven i detta fall tillkalle. Sedan Konungen af dessa embetsmän inhemtat till protokoll anförda råd, för hvilka de blifva ansvarige, fatte Konungen, i deras närvaro, beslutet; åliggande det den dertill särskilt förordnade att protokollet föra. Af sådana beslut må Konungen låta till statsrådets kunskap komma, hvad Honom nyttigt synes, så att äfven någon kännedom af denna riksstyrelsens gren måtte hos statsrådet finnas.

§. 14.

Proposition

R.F. Konungen äger att i afhandlingar och förbund §. 12. med främmande makter ingå, sedan Han, enligt föregående §., deröfver hört statsministern för utrikes ärendena och någon annan tillkallad statsrådets ledamot.

§. 15.

112

R.F. Vill Konungen börja krig eller sluta fred, kalle §. 13. då till ett utomordentligt statsråd statsrådets samtliga ledamöter, framställa för dem de skäl och omständigheter, som härvid till öfvervägande förekomma, samt äske deröfver deras yttranden, hvilka de skola hvar för sig, med den ansvarighet §. 12 §. bestämmer, till protokollet afgifva. Konungen äge derefter

makt att fatta och utföra det beslut, som Han för riket nyttigast finner.

§. 16.

Öfver rikets krigsmakt till lands och sjös äger R.F.
Konungen högsta befälet. §. 14.

§. 17.

Kommando-mål, härmed förstås sådana, som Ko- R.F.
nungen, i egenskap af högste befälhafvare öfver krigs- §. 15.
makten till lands och sjös, omedelbarligen besörjer, må Konungen, då Han sjelf förer riksstyrelsen, afgöra i närvaro af den bland krigsdepartementens chefer, till hvars departement ärendet hörer. Honom åligge, vid ansvar, att, då dessa mål beredas, sin mening yttra öfver de företag Konungen besluter, samt att, då hans mening icke med Konungens beslut öfverensstämmer, föra sina yttrade betänkligheter och råd till ett protokoll, hvars riktighet Konungen medelst sin höga påskrift besanne. Finner nämnde embetsman dessa företag vara af en vådlig riktning eller omfattning, eller grundade på ovissa eller otillräckliga medel att dem utföra, tillstyrke han jemväl, att Konungen ville kalla, till ett krigsråd deröfver, tvänne eller flere af de närvarande högre militära embetsmän; Konungen dock obetaget, att å denna tillstyrkan och, der den bifalles, å krigsrådets till protokoll anförda tankar göra det afseende, Honom godt synes.

§. 18.

Konungen äger att i statsrådet utnämna och be- R.F.
fordra infödde svenske män till alla de embeten och §. 28.
tjänster inom riket, högre och lägre, hvilka äro af den egenskap, att Konungen fullmakter derå utfärdar; dock böra vederbörande förut med förslag hafva inkommit, der sådane hittills ägt rum; vare likväl Ko-

nungen obetaget, att uti militära embeten nyttja utländske män af sällsynt skicklighet, dock icke till kommandanter i fästningarne. Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjenst och skicklighet, men icke å deras börd. Till civile embetsmän inom riket och till domare må endast sådana män nämnas, som äro af den rena evangeliska läran. Hvarje departements-chef skall föredraga och expediera alla ärenden, rörande befordringar, förordnanden, tjenstledighet och afsked, till och ifrån embeten och tjenster, vid de verk och stater, som under departementet höra.

§. 19.

R.F. §. 29. Till ärkebiskop och biskopar, med hvilkas val förhållas efter förra vanligheten, utnämne Konungen en af de tre, som föreslagne blifvit.

§. 20.

R.F. §. 30. Konungen äger att, på det sätt förr öfligt varit, tillsätta kyrkoherde-beställningar i regala pastorater. De så kallade konsistoriella gäll vare vid deras valrätt bibehållna.

§. 21.

R.F. §. 31. Städernas borgerskap åtnjute framgent den rättighet de hitintills innehåft, att till borgmästare-tjenster föreslå trenne behörige män, då Konungen en af dem utnämne. På lika sätt förhållas med rådmäns- och magistrats-sekreterare-sysslorna i Stockholm.

§. 22.

R.F. §. 32. Sändebud hos främmande makter och tjenstemän vid beskickningarne nämne Konungen i statsministerns för utrikes ärendena och någon annan tillkallad statsråds-ledamots närvaro.

120

§. 19. Till de embeten och tjenster hvarje biskops-
biskop utnämne genom förslag, utnämne Konungen en af
de tre som föreslagne blifvit. Med förslagens upprästan-
de förhålls efter vanligheten, utnämne Konungen en af
dem som utnämnes.
Kyrkoherde-beställningar i regala pastorater tillsätta
Konungen på det sätt som öfligt varit. Konsistoriella gäll vare
vid sin valrätt bibehållna.

7
§. 23. 21.

Enär sådane sysslor, hvartill förslag blifvit upp- R.F.
rättade, skola af Konungen bortgifvas, böra statsrådets §. 33.
ledamöter yttra sig öfver de sökandes skicklighet och
förtjenster. Äge de äfven rätt, att emot Konungens
utnämningar till andra tjenster och embeten underdåniga
påminnelser göra.

§. 24. 22.

Statsministrarne innehafva rikets högsta värdig- R.F.
het, och statsråden den närmaste derintill. Statsmi- §. 34.
nister eller statsråd må icke tillika annat embete ut-
öfva, ej heller några inkomster deraf uppbära.

§. 25. 23.

Statsrådets ledamöter, presidenter och chefer för R.F.
kollegier eller i dessas ställe inrättade verk, justitie- §. 35.
kanslern, cheferna för tullstyrelsen och för postver-
ket, expeditions-chefer i statsdepartementen, öfver-
ståthållaren, underståthållaren och politimestaren i
hufvudstaden, landshöfdingar och ståthållare i landet,
fältmarskalkar, generaler och amiraler af alla grader,
general-adjutanter, öfver-adjutanter, stabs-adjutanter,
kommendantar i fästningarne, kapten-löjtnanter och of-
ficerare vid lif-drabanterna, öfverstar för regementena,
sekund-cheferna för gardes-regementena till häst och
fot samt öfverste-löjtnanter vid lifregements-brigaden,
cheferna för artilleriet, fortifikations-, fältmättnings- och
sjömättnings-väsendet, ministrar, sändebud och agenter
för handeln hos främmande makter, samt de embets-
och tjenstemän, som uti Konungens kabinett för ut-
rikes brefvexlingen och vid beskickningarne nyttjas,
hafva förtroende-sysslor, hvarifrån Konungen må dem
endtlediga, när Han pröfvar rikets tjenst det fordra.
Konungen kungöre dock sådana beslut i statsrådet,
hvars ledamöter vare skyldige att deremot göra under-
dåniga föreställningar, om de finna sig dertill skäl äga.

§ 24 (= 53) 29 = 37 (= 54 = 64)

§ 26 (= 30), 26 (26), 28 (29) 29 (29), 40 (27).

§. 26.

123
R.F. De, som bekläda domare-embeten, så högre som §. 36. lägre, samt alle andre embets- och tjänstemän, än de i föregående §. nämnde, kunna icke, utan medelst ransakning och dom, ifrån sina innehafvande sysslor af Konungen afsättas, ej heller, utan efter egna ansökningar, till andra tjänster befordras eller flyttas.

§. 27.

R.F. Konungens hof står under Dess enskilda styrelse; §. 48. kunnande Han deruti förordna som Honom godt synes. Alla beställningar vid sitt hof må Konungen efter behag tillsätta och derifrån afsätta.

§. 28.

Q
R.F. Landet skall förblifva indeladt i höfdingdömen §. 46. under den vanliga landtregeringen. Ingen general-guvernör inom riket må hädanefter förordnas.

§. 29.

R.F. Hvarken Svea rikets Kronprins och Arffurste eller §. 45. Prinsar af det konungliga huset skola hafva något lifgeding eller civilt embete; dock kunna efter gammalt bruk titlar af hertigdömen och furstendömen dem tilläggas, utan rättighet till de landskap, hvilkas namn de bära.

§. 30.

107/embets
R.F. Rikets hofrätter och alla andra domstolar skola §. 47. efter lag och laga stadgar döma; rikets kollegier, landtregeringen tillika med alla andra verk samt högre och lägre embetsmän, skola förvalta de dem åliggande sysslor och värf, enligt de instruktioner, reglementen och föreskrifter, som redan gifna äro eller framdeles kunna gifvas, lyda Konungens bud och befallningar och räcka hvarandra handen till fullgörande deraf och af allt hvad rikets tjänst utaf dem fordrar;

Q, hos hvilken civils och militärs myndig:
het icke må föras.

blifvande de Konungen i laga ordning ansvarige, om något af dem underlåtes och försummas eller olagligen behandlas.

§. 31.

Konungen äger, att i adeligt stånd upphöja män, R.F. §. 37. som, genom trohet, tapperhet och dygd, lärdom och nitiska tjenester, gjort sig af konungen och riket synnerligen förtjente. Konungen må jemväl, såsom belöning för stora och utmärkta förtjenster, tilldela adelsmän friherrlig och friherrar grefflig värdighet. Ej må adelskap, eller friherrlig eller grefflig värdighet, som hädanester förlänas, tillfalla flere, än den, hvilken adlad eller upphöjd blifvit, och, efter hans död, i rätt nedstigande led efter led, hans äldste manlige bröstarfvinge af äldsta grenen, samt, efter dennas utgång, stamfadrens närmaste manlige afkomling, af då lefvande äldsta släktgren, och så vidare. Om, genom arf, adligt stånd tillfaller den, som redan blifvit deruti sjelf upphöjd, eller genom närmare arf insatt, upphöre hans eget adelskap, så framt detta icke är af högre värdighet, i hvilken händelse stamfadrens adelskap öfvergår till närmaste släktgren: finnes ingen sådan, utslöckne ätten. Förklaras någon sitt adelskap förlustig, tillfaller detsamme den, som dertill, enligt här stadgade grunder, närmast berättigad är.

§. 32.

Konungen bör rätt och sanning styrka och befordra, R.F. §. 16. vrångvisa och orätt hindra och förbjuda, ingen förderfva eller förderfva låta, till lif, ära, personlig frihet och välfärd, utan han lagligen förvunnen och dömd är, och ingen afhända eller afhända låta något gods, löst eller fast, utan ransakning och dom, i den ordning, Sveriges lag och laga stadgar föreskrifva; ingens fred i dess hus-störa eller störa låta; ingen från ort till annan förvisa; ingens samvete tvinga eller tvinga låta,

utan skydda hvar och en vid fri utöfning af sin religion, så vidt han derigenom icke störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer. Konungen låte en hvar blifva dömd af den domstol, hvarunder han rätteligen hörer och lyder.

§. 33. 41

R.F. Allmän tryckfrihet skall Konungen skydda och upp-
§. 86. rätthålla. Med tryckfrihet förstås hvarje svensk mans rättighet att, utan några af den offentliga makten i förväg lagda hinder, utgifva skrifter, att sedermera endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att icke i annat fall kunna därför straffas, än om detta innehåll strider emot tydlig lag, gifven att bevara allmänt lugn, utan att återhålla allmän upplysning.

§. 34. 42

R.F. Konungen äger att i brottmål göra nåd, mildra
§. 25. lifsstraff samt återgifva ära och till kronan förverkadt gods. På den brottslige skall sedermera ankomma att emottaga den nåd, Konungen honom förunnat, eller undergå det straff, hvartill han blifvit dömd.

§. 35. 43

Lagstiftande makten tillhör
R.F. Ej må Konungen utan riksförsamlingens samtycke
§. 87, och icke riksförsamlingen utan Konungens, stifta eller upphäffa, förändra eller förklara grundlag, eller all-
§. 88. män civil- kriminal- eller kyrkolag. Under civil-
R.O. §. 33. och kriminal-lag förstås äfven de delar af krigs- lagar och författningar rörande krigsväsendet, som äga tillämpning till medborgare utom krigsstaten.

§. 36.

R.F. I hvad som rör rikets allmänna hushållning och
§. 89. grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, ehvad
R.O. §. 34. de höra till allmänna uppfostrings- och undervisnings-

Den svenska folkets sjelfbestämmande rätt och af förkränkta i hvad mån öfver rikets allmänna hushållning och grunderna för allmänna inrättningar af alla slag

*Handel eller näringsar af andra slag, äre Konungen
äro utfärda förordningar, hvilka, för äro fortfarande
blifa gällande såsom lag, såra äro utdömda
utskidag framförlig till riksförsamlingens pröfning
af af de samme
geträmmat.*

verken, allmänna fattigvården, landthushållningen, berg-
verken, eller annat sådant, äge Konungen lagstiftande
makt; riksförsamlingen dock obetaget att i sådana mål
till Konungen inkomma med framställningar eller önsk-
ningar, å hvilka Han göre det afseende Han för ri-
ket nyttigt finner. Vill Konungen å riksförsamlingen
öfverlemna, att gemensamt med Honom något afgöra,
som rikets allmänna styrelse i dessa delar angår, då
förfares dermed på sätt om lagfrågor stadgas.

§. 37.

Rikets ordinarie statsmedel och inkomster, så ock R.F.
hvad under namn af extraordinarie utlagor eller be- §. 64.
villningar till statsverket af riksförsamlingen anslås,
vare under Konungens disposition, att till de af riks-
församlingen pröfvade behof och efter upprättad stat
anordnas.

§. 38.

Dessa medel må icke annorlunda användas, än R.F.
fastställt blifvit; varande statsrådets ledamöter an- §. 65.
svarige, om de låta afvikelse derifrån äga rum, utan
att till protokollet föreställning deremot göra, samt an-
föra hvad riksförsamlingen i denna del förordnat.

§. 39.

Inga nya pålagor eller utskrifningar af manskap, R.F.
penningar eller varor må, utan riksförsamlingens sam- §. 73.
tycke, påbjudas, uppbäras eller fordras. Ej heller må R.F.
några allmänna afgifter, af hvad namn och beskaffen- §. 60.
het som helst, utan riksförsamlingens samtycke för-
höjas, tullen å inkommande och utgående spanmål al-
lena undantagen.

§. 40.

Konungen äge ej makt att fordra någon annan R.F.
gård, till utförande af ett uppkommet krig, än det §. 74.
sammanskott af födande varor, som uti en landsort

*Hvar Konungen äro till de af riksförsam-
pröfvade behof och efter upprättad stat
anordnas.*

kan blifva erforderligt till krigsfolks underhållande under tåg eller marche, när de särskilda örter, der detta tåg sker, icke förmå trupperna med nödigt uppehälle förse. Denna gärd skall dock genast med penningar af statsmedlen de lefvererande betalas efter de fastställda markegångspris och med förhöjning deruti till hälften af deras belopp. Den må icke äskas för trupper, som å någon ort blifva förlagde eller under krigsrörelser nyttjas, då trupperne böra utur dertill samlade magasiner eller förråd med deras behof förses.

§. 41.

R.F. Utan riksförsamlingens samtycke kan Konungen §. 76. icke lån in- eller utrikes göra eller riket med ny gäld belasta.

§. 42.

R.F. Kungsgårdar och kungsladugårdar med dertill ly- §. 77. dande hemman och lägenheter, kronoskogar, parker och djurgårdar, krono- och stallängar, laxfisker och andra kronans fisker, samt kronans öfriga lägenheter, må Konungen icke utan riksförsamlingens samtycke genom försäljning, förpantning eller gäfvor, eller på något annat sätt kronan afhända. De skola förvaltas efter de grunder, riksförsamlingen föreskrifver; dock att de personer och menigheter, som, efter hittills gällande författningar, sådana kronans tillhörigheter nu innehafva eller nyttja, må njuta laglig rätt derå till godo, samt att odlingar eller odlingsbar mark å kronoskogarna må i vanlig ordning, efter nuvarande eller framdeles blifvande författningar, kunna till skatte försäljas.

§. 43.

R.F. Ingen förändring i rikets mynt till skrot eller korn, §. 79. det vare sig till förhöjning eller afslag, må äga rum utan riksförsamlingens bifall; Konungens rättighet att låta slå mynt dock oförkränt.

§. 44. 50.

Krigsmakten till häst och fot såväl som båtsmans- R.F.
hället af rotering och indelning förblifver vid de med §. 80.
landet och städerna upprättade kontrakter och indel-
ningsverk, hvilka till deras hufvudgrunder skola o-
rubbade vara, intilldess Konungen och riksförsamlingen
finna nödigt någon ändring deruti samfaldt att göra;
kunnande ingen ny eller tillökad rotering, utan genom
Konungens och riksförsamlingens sammanstående be-
slut, tillkomma.

§. 45. 51.

Konungen må ej statens inkomster förpakta eller, R.F.
till vinning för sig, och kronan eller enskilda personer §. 60.
och korporationer, några monopolier fastställa.

§. 46. 52.

De privilegier, förmåner, rättigheter och friheter, R.F.
som för de fordna riksstånden för närvarande gälla §. 114
och ej genom denna regeringsform upphört, må ej af
Konungen, utan riksförsamlingens samtycke, ändras el-
ler upphävas.

§. 47. 53.

Alla från Konungen utgående expeditioner och be- R.F.
fallningar, utom i kommandomål, skola, för att blifva §. 38.
gällande, vara försedda med Konungens underskrift
och kontrasignation af vederbörande föredragande, som
vare ansvarig, att de instämna med deröfver förda
protokoll. Föreskrifter och erinringar om verkställig-
het af utfärdade beslut må af departementschef ome-
delbarligen kunna till vederbörande expedieras. Skulle
den föredragande finna något Konungens beslut vara
stridande emot denna regeringsform, göra han derom
i statsrådet föreställning: yrkar Konungen ändock, att
ett sådant beslut skall utfärdas, vare det då den före-
dragandes rättighet och pligt, att sin kontrasignation
derå vägra, och nedlägga han i följd deraf sitt em-

*Namnordens ämne till vidare samma förordna
om Hediga fästet. Huru förhållas skall etc.*

14

bete, hvilket han icke må återtaga förr, än riksför-
samlingen hans förhållande pröfvat och gillat. Emed-
lertid vare han vid sin lön och öfriga tjensten åtföl-
jande inkomster bibehållen.

§. 48. 54.

R.F. Vill Konungen utom Sverige och Norge resa, med-
§. 39. dele han statsrådets samtliga ledamöter, efter ty om
andra mål af synnerlig vigt i 40 §. sagdt är, denna
sin föresats och inhemte deras tankar deröfver. Be-
sluter Konungen derefter sådan resa och den verk-
ställer, befatte sig ej med rikets styrelse eller utöfve
den konungliga makten, så länge Han utom sina ri-
ken vistas, utan före statsrådet, under sådan Ko-
nungens frånvaro, regeringen i Hans namn, med all
den rätt, som denna regeringsform Konungen tilläg-
ger; dock må ej statsrådet någonsin adligt stånd och
värdighet förläna, eller till greffligt och friherrligt stånd
upphöja, eller riddarevärdighet utdela; äfvensom alla
lediga syslor endast tills vidare kunna förvaltas af dem,
som statsrådet dertill förordnar. Huru förhållas skall,
derest Konungen längre tid än tolf månader ur sina
riken blifver, derom är i 67 §. stadgad.

§. 49. 55.

R.F. Blifver Konungen så sjuk, att han icke regerings-
§. 40. ärendena vårdar, förvalte statsrådet styrelsen på det
sätt, som i föregående §. bestämmes.

§. 50.

R.F. Dör Konung, medan Thronföljaren ännu omyndig
§. 41. är, föres styrelsen af statsrådet med konunglig makt
och myndighet i Konungens namn, intilldess riksför-
samlingen sammankommer, och den förmyndare-styrelse,
riksförsamlingen förordnar, regeringen tillträd, stäl-
lande sig statsrådet denna regeringsform till ovilkorlig
efterlefnad.

§. 51.

Skulle den olyckan tima, att hela Konungahuset, R.F. inom hvilket arfsrätten till riket räknas, på manliga §. 42. sidan utginge, då förvalte äfven statsrådet regeringen med konungslig makt och myndighet, intilldess riksförsamlingen hinner sammankomma, ~~ett~~ nytt konungahus utkora, och den valde Konungen regeringen tillträdt.

Uti alla de fall, hvarom föregående fyra §.§. handla, skola statsrådets samtliga ledamöter vara närvarande och rösta.

§. 52.

Går Konungen i fält, eller reser till aflägsnare in- R.F. rikets orter eller till Konungariket Norge, förordne tre §. 43. ledamöter af statsrådet, under den ordförande, som Han, antingen ibland Prinsar af sitt hus eller ibland statsrådets ledamöter, särskilt nämner, att föra regeringen i de mål, Konungen föreskrifver. Med de mål, Konungen då sjelf afgör, förhållas på det sätt, som 40 §. stadgar.

§. 53. 24

Konungens domsrätt skall uppdragas åt tolf af honom R.F. utnämnde lagkunnige män, hvilka fullgjort hvad för- §. 17. fattningarne föreskrifva dem, som uti domare-embeten må nyttjas, samt i sådana värf ådagalagt insigt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol. Justitieråd må icke R.F. tillika annat embete innehafva eller utöfva. §. 34.

§. 54. 24.

Denna högsta domstol tillkommer det äfven att R.F. upptaga och afgöra alla ansökningar, att Konungen må §. 18. bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är.

§. 55. 26.

Inkomma till Konungen ifrån domstolar och em- R.F. betsmän förfrågningar om lagens rätta mening i så- §. 19.

dana fall, som till domares åtgärd höra, äge och högsta domstolen att de sålunda sökta förklaringar gifva; R.F. riksförsamlingen dock obetaget att sådana förklaringar §. 88. ogilla, hvarefter de icke längre vare gällande eller af domstolar iakttagas eller återopas må.

§. 56.

R.F. Uti fredstider skola de mål, som från krigs- §. 20. domstolarne dragas under Konungens pröfning, uti högsta domstolen företagas och afgöras. Tvänne militärpersoner af högre grad, dem Konungen dertill utser och förordnar, höra med domarejäf och ansvar, och utan särskildt arfvode, sådana mål i högsta domstolen öfvervara och deröfver rösta; dock må domarenas antal icke öfverstiga åtta. Under krig förhålles härmed efter krigsartiklarne.

§. 57.

R.F. Konungen äger tvänne röster i de mål, hvilkas §. 21. föredragning och afgörande Han för godt finner att i högsta domstolen öfvervara. Alla frågor om förklaringar öfver lagen skola hos Konungen anmälas och Dess röster deruti inhemtas och beräknas, änskönt han icke i högsta domstolens öfverläggningar derom deltagit.

§. 58.

R.F. Uti högsta domstolen kunna ringare mål pröfvas §. 22. och afgöras af fem ledamöter, så ock af fyra, der alla fyra äro om beslutet ense. Öfver viktigare saker skola minst sju döma. Ej må flere än åtta ledamöter på en gång tjenstgörande vara.

§. 59.

R.F. Alla högsta domstolens beslut utfärdas i Konun- §. 23. gens namn och med Dess höga underskrift eller under Dess sekret.

§. 60.

Uti Konungens nedre justitie-revision skola justitie- R.F. ärendena beredas till föredragning och afgörande i §. 24. högsta domstolen.

§. 61.

Öfver alla ansökningar om nåd, som hos Konun- R.F. gen göras efter 34 §., varde högsta domstolen hörd, §. 25. innan Konungen sitt beslut i statsrådet fattar.

§. 62.

Uti alla sådana lagfrågor, som i 35 §. omtalas, R.F. inhemte Konungen högsta domstolens tankar, då pro- §. 27. position till riksförsamlingen skall framställas, eller sanktion å dess beslut meddelas.

§. 63.

Då justitie-ärenden i statsrådet föredragas, skola, R.F. jemte justitie-statsministern och två statsråd, två af §. 26. högsta domstolens ledamöter dem öfvervara, med den skyldighet att till protokollet sig yttra, som 42 §. föreskrifver.

§. 64.

Till justitie-kansler må Konungen nämna en lag- R.F. faren, skicklig och oväldig man, som i domare-värf §. 27. varit nyttjad. Honom, såsom Konungens högsta ombudsman, åligge förnämligast, att föra eller genom de under honom ställda fiskaler låta föra Konungens talan i mål, som röra allmän säkerhet och Kronans rätt, samt att, å Konungens vägnar, hafva tillsyn öfver rättvisans handhavande och i sådan egenskap beifra fel, som af domare och embetsmän begånge blifva.

§. 65.

Riksförsamlingen skall, i kraft af denna regerings- R.F. form och utan särskild kallelse, till lagtima riksdag §. 49.

R.O. sammanträda hvarje år den 15 September, eller, om
§. 2. helgedag då inträffar, å nästa söknedag derefter.

§. 66.

R.F. Konungen vare obetaget, att emellan de tider,
§. 49. då lagtima riksdagar hållas, kalla riksförsamlingen
R.O. till urtima riksdag, att öfverlägga och besluta i äm-
§. 2. nen, som Han finner för godt att den föreställa.

§. 67.

R.F. I den händelse, att Konungen efter företagen resa
§. 91. utöfver tolf månader ur sina riken blifver, samman-
R.O. kalle statsrådet, genom öppet påbud, riksförsamlingen
§. 4. till urtima riksdag; och varde kallelsen inom femton
dagar efter berörde tids förlopp uti hufvudstadens
kyrkor och skyndsamligen i öfriga delar af riket kun-
gjord. Sedan Konungen derom underrättad blifvit, men
Han ändock icke till sina riken återkommit, tage riks-
församlingen den författning om rikets styrelse, hvilken
den nyttigast finner.

§. 68.

R.F. Lag samma vare, om en Konungs sjuklighet fort-
§. 92. far af den beskaffenhet, att Han längre tid än tolf
R.O. månader med regerings-ärendena sig icke befattat.
§. 5.

§. 69.

R.F. Då Konung dör och thronföljaren ännu omyndig
§. 93. är, utfärde statsrådet riksdagskallelse och låte densamma
R.O. inom femton dagar efter Konungens död i hufvudsta-
§. 6. dens kyrkor, och skyndsamligen i öfriga delar af ri-
§. 92. ket kungöras. Riksförsamlingen äge, utan afseende på
något den af lidne Konungens testamente angående riks-
styrelsen, att förordna en, tre eller fem förmyndare,
hvilka, intill dess Konungen myndig blifver, må rege-
ringen i Hans namn efter denna grundlag utöfva.

§. 70.

Skulle den olyckliga händelse inträffa, att den R.F. Konungaätt, hvilken arfsrätten till riket uppdragen blif- §. 94. vit, på manliga sidan utginge, vare ock då lag om R.O. riksförsamlingens sammankallande, som i föregående § §. 7. sägs. Riksförsamlingen skall då ett nytt konungahus utkora, med bibehållande af rikets grundlagar.

§. 71.

Om, emot förmodan, statsrådet underlåte att i R.F. något af de fall, som i föregående fyra §§. sagde §. 95. äro, riksförsamlingen inom föreskrifven tid sammankalla; R.O. åligge det högsta domstolen, att ovillkorligen och utan §. 10. ringaste dröjsmål riksdagskallelse utfärda, på det riksförsamlingen måtte sammankomma, att sin och rikets rätt iakttaga och skydda.

§. 72.

I de fall, då Konungen eller statsrådet samman- R.F. kallar riksförsamlingen, fastställes tiden till riksdagens §. 51. begynnelse efter tretionde och inom femtionde dagen R.O. från den, då kallelsen blifver uti hufvudstadens kyrkor §. 9. kungjord. Riksdag, till hvilken högsta domstolen kal- R.F. lelse utfärdat, skall sammanträda å femtionde dagen §. 95. efter den, då statsrådet sist bordt kallelsen i hufvud- R.O. stadens kyrkor kungöra låta. §. 10.

§. 73.

Derest riksförsamlingen är å lagtima riksdag sam- lad, eller tiden för sådan riksdags början inom fem- tio dagar tillstundar, då något af de i 66, 67, 68 och 69 §§. omtalade fall inträffa, må kallelse till ur- tima riksdag icke utfärdas.

§. 74.

Medan riksförsamlingen samlad är, att beslut fatta R.O. eller val förrätta, i något af de fall, som i 66, 67, §. 8.

68 och 69 §§. omtalas, må ej främmande sändebud eller deras medfölje å riksdagsorten sig uppehålla, utan varde annan, minst tio mil derifrån belägen, vistelseort dem anvisad; och må de ej återkomma, ej heller utländska sändebud i landet inlåtas, förrän riksförsamlingen om riksstyrelsen förordnat, förmyndare utsett eller thronföljare valt, och styrelsen blifvit af den tillförordnade regeringen, de utsedde förmyndarne eller den nya Konungen emottagen.

§. 75.

Riksdagarne skola hållas i rikets hufvudstad, utom
 R.F. i de fall, då fiendes framträngande, eller pest, eller
 §. 50. R.O. andra lika viktiga hinder göra det omöjligt eller för
 §. 3. riksförsamlingens frihet och säkerhet vådligt. I sådane fall må Konungen, efter samråd med riksförsamlingens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, en annan riksdagsort utsätta och kungöra.

§. 76.

Riksförsamlingen representerar det svenska folket och utgöres af tvänne afdelningar, folktinget och lands-
 tinget.

§. 77.

Till folktinget väljas, på sätt i särskild vallag föreskrifvet är, etthundradetjugo riksdagsmän för hvarje lagtima riksdag: och vare valen gällande ej blott för den riksdag, utan äfven för urtima riksdagar, der sådane komma att hållas, innan ny lagtima riksdag inträffar.

§. 78.

Landstinget skall utgöres af sjuttiofem ledamöter, hvilka af folktinget väljas för en tid af tre år och till en tredjedel årligen ombytas. Vid hvarje lagtima riksdags slut skall folktinget, inom sig eller ibland andra, som efter vallagen till riksdagsmän valbare äro, medelst öppen omröstning utvälja tjugufem män,

hvilka fyllt trettiofem års ålder, att vid nästkommande lagtima riksdags början såsom riksdagsmän i landstinget inträda och detta uppdrag innehafva intill början af fjerde lagtima riksdag efter valet. Ingen varde såsom vald ansedd, derest han icke mer än hälften af de afgifna rösterna erhållit. Om valets utgång varde underrättelse genast meddelad åt landstinget, hvilket ofördröjligen skall kallelsebref till de valde utfärda, och gälle om vald mans skyldighet att kallelsen emottaga, hvad i vallagen för annan riksdagsman stadgadt är.

Dör ledamot af landstinget, eller inträffa förhållanden, hvilka tillsvidare eller för alltid beröfva honom sin valbarhet, eller styrker han sig af laga förfall hindrad att riksdagsmannakallet bibehålla, eller begär han på andra uppgifna skäl att före bestämd tid få sin befattning nedlägga, och landstinget en sådan begäran bifaller; anställe då folktinget, så fort ske kan, val till en sådan tillfällig ledighets fyllande, och träde den sålunda valde ur landstinget å samma tid, på hvilken den afgå skolat, i hvars ställe han inträdt.

Huru den första riksförsamlingens landsting skall väljas, och i hvad ordning de då invalde skola utgå, derom är särskildt stadgadt.

§. 79.

Å nästa dag efter riksdagens början skola de riksdagsmän, som till folktinget valde blifvit, inför den äldste af högsta domstolens ledamöter, som icke af laga förfall hindras, samt riksförsamlingens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, sina fullmakter till granskning uppvisa. Vid denna granskning, hvilken sist inom tre dagar bör vara fulländad, undersökes, huruvida fullmakterna i föreskrifven form blifvit utfärdade. Göres vid någon af dem anmärkning, eller inkommer klagomål öfver elektors- eller riksdagsmannaval, eller öfver beslut, som dervid fattadt blifvit: då skall folktinget inom sig välja tjugu-

fem män, att anmärkningen eller klagomålet pröfva. Finner detta utskott målet stridigt, eller fråga kunna uppstå om fällande till något i vallagen utsatt ansvar, varde det till laga domstol förvisadt; i annor händelse må utskottet detsamma genast afgöra, och stånde dess beslut fast. Den som fullmakt uppvisat, utöfve sin riksdagsmannabefattning; intilldess han blifvit förklarad dertill obehörig.

§. 80.

R.F. Sedan riksdagsfullmakterne blifvit granskade, ut-
 §. 52. välje tingen, hvar inom sig, talmän och vice tal-
 R.O. män. Innan dessa val skett, skall den i hvardera
 §. 23. tinget till lefnadsåren äldste riksdagsmannen derstädes föra ordet. Landstingets talman vare äfven talman vid de tillfällen, då riksförsamlingen samfaldt handlar eller beslutar. Tingen äge likaledes att, hvar för sig, utse sina sekreterare, så ock annan betjening, som nödig finnes.

§. 81.

R.O. Talmännen eller, då de laga förfall hafva, vice tal-
 §. 45. männen äge att, hvar för sitt ting, utfärda kallelse till sammankomster, föredraga målen, upptaga, reda och framställa de yttrade meningarne, göra propositioner för besluts fattande och vidmakthålla ordning vid sammankomsterna; allt på sätt denna regeringsform och vidtagen ordningsstadga föreskrifva. Talman må icke deltaga i öfverläggning eller omröstning, med det undantag som i 44 §. sägs, och icke heller något annat föreslå, än det som erfordras till verkställighet af grundlagarne, af riksförsamlingens eller dess afdelnings beslut och af ordningsstadgan. Talman äge ej
 R.O. §. 46. makt att, utan riksförsamlings eller vederbörande tings samtycke, någonderas sammanträde afsluta.

§. 82.

Riksförsamlingen vare fulltalig att de göromål för-
 rätta, som densamma tillkomma, då minst två tredje-

delar af dess medlemmar tillstådes äro. Lag samma
vare om dess afdelningar.

§. 83.

Riksförsamlingen eller dess afdelningar må icke R.F.
i Konungens närvaro öfver något ämne rådpläga eller §. 55.
besluta.

§. 84.

Konungen bestämme och låte offentligen kungöra R.O.
dagen, då riksdagen öppnas skall. Å den dag, hvil- §. 26.
ken icke må utsättas sednare än åtta dagar efter riks-
dagens början, skola riksförsamlingens ledamöter, se-
dan gudstjenst för dem hållen är, sammankomma på
rikssalen. Der före Konungen, eller den af statsmini-
strarne, som Han dertill förordnar, ordet till riksförsam-
lingen, och låte den afhöra berättelse om hvad i ri-
kets styrelse sedan nästföregående riksdag sig tilldragit.

§. 85.

Å hvarje lagtima riksdag skola, inom åtta dagar R.F.
efter dess öppnande, riksförsamlingens ständiga utskott §. 53.
tillsättas. Dessa äro ett lagutskott, ett statsutskott, R.O.
ett bankoutskott och ett granskningsutskott. Väckes §. 28,
under riksdagens lopp fråga, som icke tillhör något 34,
af dessa utskotts behandling, men är af beskaffenhet, 36.
att utskotts yttrande öfver den erfordras, då skall för
dess beredande ett särskildt tillfälligt utskott tillsättas;
och må, när ett eller flere sådane utskott äro i verk-
samhet, till något af dem kunna hänskjutas äfven se-
dermera väckta frågor, som med föremålet för dess
tillsättning likartade äro. Å urtima riksdag skola ej
andre utskott tillsättas, än då nödige finnas.

§. 86.

Lagutskottet skall granska justitie-ombudsmannens R.O.
afgifna redogörelse, äfvensom hans embetsdiarier och §. 33.
registratur, samt med utlåtande deröfver till riksför-

samlingen inkomma. Detta utskott skall ock afgifva yttranden öfver dit hänvisade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af grundlag, eller af allmän civil-, kriminal- eller kyrkolag.

§. 87.

R.F. Statsutskottet skall, sedan det erhållit del af Konungens i afseende på statsreglering och bevilning af §. 70. gifna proposition, utreda och föreslå så väl statsverkets inkomster och utgifter, som den till de sednares §. 30, 31. bestridande nödiga bevilnings belopp och fördelning; yttra sig öfver dit hänvisade frågor, som med statsregleringen eller bevilningen gemenskap ega; samt behandla frågor, rörande riksgäldskontorets förvaltning, inkomster oth utgifter.

§. 88.

R.O. Bankoutskottet skall undersöka riksbankens styrelse och tillstånd samt föreslå och i mål, för hvilka §. 32. utskottet fått sig sådan makt af riksförsamlingen uppdragen, sjelft gifva föreskrifter om samma banks förvaltning.

§. 89.

Granskningsutskottet skall granska statsrådets protokoll och riksförsamlingens revisorers berättelse om statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning, på sätt i 130 och efterföljande §§. vidare stadgas.

§. 90.

Lagutskottet skall bestå af sexton ledamöter, statsutskottet af tjugufyra, bankoutskottet af åtta, granskningsutskottet af sexton och de tillfälliga utskotten af så många, som riksförsamlingen vid hvarje särskildt fall nödigt aktar: riksförsamlingen dock obetaget att, när göromålens mängd sådant kräfver, antalet förstärka. Till alla utskott välje hvardera tinget inom sig ledamöter; och äge alltid landstinget att utse tre åttonde-

delar och folktinget fem åttendedelar af det bestämda antalet.

§. 91.

Ej må statsråd, justitieråd, justitie-kansler eller justitie-ombudsman i utskott eller val till utskott deltaga; ej heller någon, af hvilken riksförsamlingen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, der redovisning för hans egna embetsåtgärder kan förekomma.

R.O.
§. 41.

§. 92.

Utskotten välje, hvart inom sig, ordförande och vice ordförande: intilldess detta skett, före den äldste ledamoten ordet. De ständiga utskotten utse sekreterare och annan betjening, som nödig finnes; i de tillfälliga välje ledamöterna ibland sig för hvarje särskildt mål en föredragande, hvilken det åligger, att protokoll föra och utskottets betänkanden uppsätta.

R.O.
§. 39.

§. 93.

Ej må annat utskott, än det som i 96 §. omnämnes, inför Konungen öfverläggning hålla.

§. 94.

Ej må utskott fatta beslut, der ej minst tre fjerdedelar af ledamöterna tillstådes äro.

§. 95.

Finner utskott sig behöfva af någon Konungens embetsman, eller af allmänt verk, inhemta muntliga eller skriftliga upplysningar, begäre genom sin ordförande hos den statsrådets ledamot, Konungen vid hvarje riksdag dertill förordnar, Konungens befallning till vederbörande, att de äskade upplysningarne meddela. Statskontoret vare dock skyldigt att, i frågor om sjelfva redovisningen af medlen, alla äskade underrättelser utan sådan befallning meddela. Verk, som under riksförsamlingens egen förvaltning står, skall

R.O.
§. 42.

hos vederbörande utskott, på dess begäran, skyndsamt redovisa för allt, som verket rör.

Utskott äge jemväl rätt att af enskilde svenske män, infordra upplysningar uti mål, som till dess behandling höra.

§. 96.

R.F. Äskar Konungen af riksförsamlingen ett hemligt
 §. 54. utskott, att med Honom öfverlägga om ärenden, hvilka
 R.O. icke till andra utskotts befattning höra och Han prof-
 §. 35. var höra hemliga hållas, varde ett sådant valdt: dock
 äge det icke makt att fatta beslut, utan endast att
 till Konungen afgifva yttranden öfver de mål, Konungen
 detsamma meddelar. Sekreterare och annan betjening
 i detta utskott förordne Konungen. Bestämme Han
 äfven ledamöternas antal, med afseende på det för-
 hållande, som i 90 §. emellan båda tingen bestämmes.

§. 97.

R.O. Konungen äger göra riksförsamlingen propositioner,
 §. 27. om ändring eller tillägg i lagar och författningar, eller
 om andra mål, dem Han finner för godt att riksför-
 samlingen meddela. Alla sådana propositioner skola i
 folktinget aflemnas af den statsrådets ledamot, till
 hvars departement ärendet hörer; och vare alltid stats-
 rådets yttrande i saken propositionen följaktigt, så
 ock högsta domstolens, i de lagfrågor, som i 35 §.
 omtalas.

§. 98.

R.F. Vid hvarje lagtima riksdag låte Konungen upp-
 §. 58. visa statsverkets tillstånd i alla dess delar, till inkom-
 R.O. ster och utgifter, fordringar och skulder. Hafva, ge-
 §. 30. nom traktater med främmande makter, några medel
 riket tillflutit; då skall ock för dem på lika sätt redo-
 visas.

§. 99.

R.F. Efter rikets och statsverkets tillstånd och be-
 §. 59. hof låte Konungen till riksförsamlingens öfverläggning

framställa, hvad staten kan tarfva utöfver de ordinarie inkomsterna, och huru detta behof genom bevillningar må fyllas. Konungens proposition härom skall till folktinget öfverlemnas, antingen å den dag, då riksdagen enligt 84 §. öppnas, eller inom åtta dagar derefter.

§. 100.

Hvarje riksdagsman äge ock, inom det ting, der han säte och stämma har, att motioner göra om ändring eller tillägg i lagar eller författningar, eller om andra mål, som till riksförsamlingens åtgärd höra. Sådana motioner skola skriftligen författas och, då de angå lagfrågor, uppgifva förslag till lags ordalydelse. Ej må i en skrift flera mål af olika beskaffenhet sammandragas, ej heller ett memorial, som flera än en riksdagsman underskrifvit, emottagas, med mindre det är undertecknad af riksdagsmännen från ett län eller en stad och sådan orts angelägenheter beträffar.

§. 101.

Riksdagsman må ej motion göra, sedan trenne veckor förflutit efter riksdagens öppnande, der ej motionen af redan fattadt beslut eller redan upptaget ärende, eller af händelse, som under riksdagen inträffat, omedelbarligen föranledes.

§. 102.

Propositioner eller motioner må icke till omedelbar öfverläggning eller pröfning företagas, utan skola förvisas till vederbörliga utskott, som hafva att målen utreda och med betänkanden deröfver inkomma. Dock må af riksdagsman framställd motion utan hänvisning till utskott kunna nedläggas, när den, som motionen gjort, det medgifver, eller minst två tredjedelar af tings närvarande ledamöter sådant besluta.

§. 403.

R.O. När proposition eller motion första gången i ting §. 49. förekommer, skall den, så framt ej tinget enhälligt densamma genast till utskott förvisar, ligga på bordet till nästa sammanträde, då sådan hänvisning, derest fråga ej blifver nedlagd, ovillkorligen bör ske. Stände hvarje ledamöt fritt att i målet sig yttra, och varde hans yttrande afven till utskottet hänvisadt.

§. 404.

Då utskott sitt betänkande författat, varde det till folktinget aflemnadt. Sedan tage tinget målet under öfverläggning, och fatte deri sitt beslut. Finner tinget, af hvad vid öfverläggningen förekommer, skäl att målet ånyo till utskottet förvisa, äge der rätt till; och afgifve då utskottet ytterligare betänkande, i anledning af de omständigheter, tinget till närmare utredning sålunda förvist. Sedan folktinget sitt beslut fattat, varde det till landstinget öfverlemnadt. Landstinget tage frågan under ompröfning och äge att vederbörande utskotts ytterligare betänkande öfver proposition eller motion infordra, derest under öfverläggningen så nödigt finnes.

Innefattar folktingets beslut godkännande af proposition eller motion, med eller utan ändring, och landstinget samma beslut oförändradt antager, vare det såsom riksförsamlingens beslut gällande; antager landstinget det icke, varde det med afslag eller ändring till folktinget återvisadt. Folktinget företage då målet till ny öfverläggning och äge sedan att antingen landstingets beslut oförändradt antaga, hvilket i sådan händelse blifve gällande, som ofvan är sagdt, eller att sitt eget beslut med eller utan ändring till landstinget ånyo öfverlemna. Antager då landstinget efter förnyad ompröfning folktingets beslut oförändradt, blifve det såsom riksförsamlingens gällande; antager landstinget det icke, varde frågan till riksförsamlingen hän-

skjuten. Ankomme dock på folktinget att låta frågan förfalla, derest landstinget dess beslut helt och hållet förkastat.

Innefattar folktingets först afgifna beslut afslag å proposition eller motion, äge då landstinget rätt att på uppgifne skäl proposition eller motion upptaga och till folktinget med eller utan ändring återvisa, och förfares med frågan, såsom ofvan är sagdt; så att folktinget äge att landstingets beslut antaga, eller med afslag eller ändring återlemna, landstinget att denna ändring godkänna, eller sitt beslut med eller utan ändring vidblifva och till folktinget ånyo förvisa; hvar- efter folktinget måste antingen lagtingets beslut oförändradt godkänna, eller låta frågan på riksförsamlingens beslut bero. Ankomme dock i detta fall på lagtinget, att låta frågan förfalla, derest folktinget dess beslut helt och hållet förkastat.

Vid riksförsamlingens sammanträde må väl öfverläggning äga rum, men ingen ändring i någotdera tingets beslut vidtagas. Då omröstas skall, utgöra folktingets beslut ja-proposition och lagtingets nej-proposition, och blifve det beslut såsom riksförsamlingens gällande, om hvilket minst två tredjedelar af de röstande ense äro. Vinner hvarken folktingets eller lagtingets beslut sådant röstetal, vare frågan förfallen.

Huru grundlags-, beskattnings- och ordningsfrågor skola behandlas, derom är i 446 och 424 §§. stadgadt.

§. 105.

Betänkanden, som från utskott inkommit, folktingets beslut, som till landstinget öfverlemnade äro, så ock landstingets återremisser till folktinget, skola efter första uppläsandet minst tre dagar ligga på bordet, innan frågan företages i det ting, dit den öfverlemnad blifvit. Den kan, vid nästa föredragning, ehvad öfverläggning då ägt rum eller ej, på flere ledamöters förenade begäran, åter blifva hvilande; men då

saken tredje gången förekommer, skall den under pröfning tagas.

§. 106.

R.O. Hvarje riksdagsman äge rätt, att, stående och
§. 50. från sin plats, fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under öfverläggning komma, och om lagligheten af allt, som förefaller inom den riksförsamlingens afdelning, till hvilken han hörer. En hvar yttre sig i den ordning, han dertill sig anmält och uppropad blifvit. Ingen tillåte sig personlig förolämpning.

§. 107.

Uti riksförsamlingens båda afdelningar äge enhvar af statsrådets ledamöter fritt tillträde, och vare berättigad att deltaga i öfverläggningarne, men ej i beslutet, derest han ej afdelningens ledamot är.

§. 108.

R.O. Ej må beslut fattas förr, än talman inhemtat,
§. 53. huruvida tinget anser öfverläggningen fulländad. Besvaras denna fråga med ja, varde proposition till beslut upprättad och justerad.

§. 109.

R.O. Propositionen inrättas efter ty som öfverläggningen
§. 54. föranleder. Innefattar målet flera delar, eller varder det under öfverläggningen i flera delar skildt; då skall proposition öfver hvarje del särskildt göras.

§. 110.

R.O. Besvaras propositionen med allmänt ja, må väl
§. 53. erinringar dervid i tjenliga ordalag göras, men ingen försöka, att beslutet genom ny öfverläggning upprifva. Besvaras propositionen med ja, blandadt med några nej, eller tvärtom, och begäres ej formlig votering af dem, som öfverröstade äro; vare ock då saken afgjord, och må de öfverröstade, om dem så godt sy-

nes, få sina särskilda meningar i protokollet intagna, när de dem skriftligen aflemna.

§. 111.

Begäres af en eller flera formlig votering; då skall R. O. R. O. §. 53.
voteringsproposition, med tydlig kontraposition, genast författas, justeras och anslås, samt voteringen straxt derefter för sig gå; och må proposition ej göras, om votering ske skall, ej heller någon votering derom tillåtas

Votering verkställes öppet, på det sätt, att en hvar säger ja eller nej, i den ordning han utropas: blifva rösterna för ja och nej lika många; då, men ej eljest, lägge talmannen sin röst för endera sidan till, att dem emellan skilja.

§. 112.

Ej må någon deltaga i votering, då målet personligen rör honom sjelf eller den, som med honom är i sådan skyldskap eller svägerskap, som efter allmän lag utgör domarejäf. Finnes så beskaffadt deltagande hafva ägt rum; vare voteringen ogild, i fall vid nästa sammanträde styrkes, att den kunnat af den jäfviges röst bero. Hvad nu sagdt är gälle, ehvad det beslut, som i målet fattas skulle, rörer preliminärfråga eller hufvudsak.

§. 113.

Vid justering af protokoll kan ett beslut ingalunda andras, men väl sådane tillägg göras, hvarigenom ingen ändring i beslutet uppkommer. Ur protokoll må vid justering, med tingets bifall och den talandes begifvande, uteslutas dennes uttryck, och äfven öfverläggning, som deraf följt; dock kunna icke sådana uttryck uteslutas, på hvilka beslutet tydligen sig grundar.

§. 114.

Har riksförsamlingen fattat beslut om stiftande eller upphäfvande, förändring eller förklaring af allmän

R.O. civil- kriminal- eller kyrkolag, eller i annat ämne,
 §. 74. som, enligt denna regeringsform, af Konungen med
 riksförsamlingens samtycke afgöras bör; varde beslutet
 af landstingets taleman till Konungen öfverlemnadt.
 Gillar Konungen beslutet, underrättes derom riksför-
 samlingen, och varde det, i Hans namn och med Hans
 underskrift, offentligen kungjordt. Gillar Han det icke,
 gifves riksförsamlingen tillkänna de orsaker, för hvilka
 det icke kunnat godkännas; och må samma fråga un-
 der den riksdag icke ånyo upptagas. Kan Konungen
 icke, medan riksförsamlingen samlad är, sitt svar af-
 gifva, äge Han, före nästföljande riksdags öppnande,
 beslutet bifalla och kungörelse derom utfärda. Sker
 det ej, vare frågan förfallen, och underrätte Konun-
 gen riksförsamlingen å nästa riksdag om de skäl, som
 beslutets godkännande hindrat.

Då Konungen sanktionerar riksförsamlingens beslut,
 må ej något deruti ändras, tilläggas eller uteslutas.

§. 445.

R.F. Angår riksförsamlingens beslut sådant ämne, som
 §. 89. i 36 §. omtalas; varde beslutet endast såsom under-
 dånig framställning eller önskan till Konungen öfver-
 lemnadt; och göra Konungen derå det afseende, Han

R.O. för riket nyttigt finner. Vill riksförsamlingen till Ko-
 §. 60. nungen framföra någon anmälan eller önskan, i hvil-
 ket annat ämne som helst; vare ock då lag samma.

§. 446.

R.F. Är genom riksförsamlingens beslut, på sätt i 104
 §. 56, §. stadgas, förslag gjordt till ändring eller tillägg i nå-
 81. gon af rikets grundlagar; då skall det förslag, utan

R.O. vidare åtgärd, hvilatill nästa lagtima riksdag, och
 §. 29, varde emedlertid genom tryck allmänheten kungjordt.
 75. Vid nästa lagtima riksdag tage riksförsamlingen båda
 afdelningar, hvar i sin ordning, förslaget åter uti öf-
 vervägande, och röste deröfver med ja och nej, u-

tan att kunna någon ändring deri göra. Antages det då i båda afdelningarne; varde det öfverlemnadt till Konungens sanktion, såsom i 416 §. sägs: antages det icke, hvile frågan till nästa lagtima riksdag, då hela riksförsamlingen skall sammanträda och den afgöra, på sätt i 404 §. stadgas. Antages förslaget då, varde det Konungen underställt, såsom ofvan sagdt är: antages det icke, förfalle frågan.

Är grundlagsfråga af Konungen väckt, varde den hvilande, derest en af riksförsamlingens afdelningar förslaget bifaller. Ej må utskott eller riksförsamling eller någon af dess afdelningar uti Konungens förslag ändring eller tillägg göra.

Ej må förslag till ändring eller tillägg i grundlag å annan än lagtima riksdag göras.

§. 117.

Hvad till ändring af grundlagarne uti nu före- R.F.
skrifven ordning antaget varder, äge kraft af grund- §. 82.
lag. Ej må någon för framtiden gällande förklaring R.F.
af grundlagarne stadgas, utan på det sätt, som enligt §. 83.
föregående §. iakttagas bör. Efter deras ordalydelse
skola de i hvarje särskildt fall tillämpas.

§. 118.

Grundlagar äro: denna regeringsform, lagen om R.F.
val till folktinget, successions-ordningen af den 26 §. 85.
September 1810 och tryckfrihets-förordningen af den
16 Juli 1812, med de förändringar i samma för-
ordning, hvilka sedermera blifvit fastställda. Hvad i
successions-ordningen och i tryckfrihets-förordningen i
afseende å rikets ständer blifvit stadgadt och omför-
maldt, skall hädanefter på riksförsamlingen tillämpas.

§. 119.

Svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta ut- R.F.
öfvas af riksförsamlingen allena. §. 57.

§. 120.

R.F. Sedan statsverkets behof blifvit af riksförsamlingen
§. 62. gen pröfvade, ankommer det på riksförsamlingen, att en deremot svarande bevillning sig åtaga samt att tillika fastställa, huru särskilda summor deraf skola till särskilda ändamål användas, och dessa summor, under bestämda hufvudtitlar uti riksstaten anslå.

§. 121.

R.F. Till bevillningar räknas tull- och accismedlen,
§. 60. postmedlen, stämplade pappersafgiften, brännerimedlen, samt hvad riksförsamlingen dessutom särskildt, vid hvarje riksdag, såsom bevillning sig åtager.

§. 122.

R.F. Alla afgifter, som riksförsamlingen under de i före-
§. 61. gående §. nämnde titlar beviljat, skola utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp ny bevillning af riksförsamlingen fastställd blifver.

§. 123.

R.F. Dessutom böra, för oförutsedda händelser, tvänne
§. 63. särskilde tillräcklige summor anslås och till utbetalning å riksgälds-kontoret anvisas: den ena att vara tillgänglig, då Konungen, till rikets försvar eller andra högst viktiga och angelägna ändamål, sedan hela statsrådets tankar deröfver blifvit inhemtade, finner den vara oundvikligen nödig; den andra, att, vid infallande krig af Konungen lyftas, sedan Han hela statsrådet hört och riksförsamlingen sammankallat. Riksförsamlingens förseglade anordning å sistnämnda summa må ej förr brytas eller summan utbetalas, än sedan riksdagskallelsen blifvit i hufvudstadens kyrkor vederbörligen kungjord.

§. 124.

R.F. Frågor, som angå statsverkets reglering, bevill-
§. 69, ningens belopp eller fördelning, riksgäldskontorets och
71.

riksbankens inkomster eller utgifter, kunna icke för- R.O.
falla: derest riksförsamlingens afdelningar uti sådana §. 30,
fatta olika beslut, och beslutene icke, på sätt i 104 31.
§. föreskrives, kunna sammanjemkas, sammanträde
riksförsamlingen till öfverläggning och afgöre sedan ge-
nom de flesta rösterna, hvilketdera tingets beslut skall
blifva såsom riksförsamlingens gällande.

§. 125.

Riksgälds-kontoret förblifver under riksförsamlin- R.F.
gens styrelse, inseende och förvaltning; och som riks- §. 66.
församlingen ansvarar för den rikets gäld, som kon-
toret ombesörjer, åligger det riksförsamlingen, sedan
statsutskottet öfver kontorets tillstånd och behof sig
utlåtit, att genom bevillning anvisa de medel, hvilka
för betalande af denna gäld, till ränta och kapital,
oumbärlige finnas, så att rikets kredit varder bibe-
hållen och vårdad.

§. 126.

De till riksgäldsverket hörande och dit anslagne R.F.
medel må icke under någon förevändning, eller med §. 68.
hvad vilkor som helst, derifrån ryckas eller användas
till andra behof, än riksförsamlingen bestämt. Allt
förordnande, som deremot strider, vare kraftlöst.

§. 127.

Ej må något Konungens ombud i riksgälds-konto- R.F.
ret bevista fullmäktiges sammankomster oftare, än då §. 67.
fullmäktige åstunda att med sådant ombud öfverlägga.

§. 128.

Sveriges rikets bank förblifver under riksförsamlin- R.F.
gens garanti och vård, så att den ostörd må förval- §. 72.
tas af de fullmäktige, som riksförsamlingen dertill för-
ordnar, efter de anordningar, stadgar och reglementen,
hvilka redan gjorda äro eller vidare af riksförsamlingen

§. 63. göras kunna; ägande riksförsamlingen allena rätt att genom banken utgifva sedlar, som för mynt i riket må erkännas.

§. 129.

R.O. §. 66. Vid hvarje lagtima riksdag välje riksförsamlingen, och att riksgälds-kontoret förvalta, efter de instruktioner riksförsamlingen derom meddelar. Desse fullmäktige skola i hvardera verket vara åtta, af hvilka landstinget utser tre och folktinget fem. Valen skola så tidigt anställas, att de fullmäktige kunna sina befattningar tillträda, medan riksförsamlingen samlad är.

§. 130.

R.O. §. 68. Riksförsamlingen välje ock, vid hvarje lagtima riksdag, på det sätt som i föregående §. är sagdt, åtta revisorer att, efter 134 §. af denna regeringsform och den instruktion, som riksförsamlingen meddelar, öfverse och granska statsverkets, riksbankens och riksgälds-kontorets tillstånd, styrelse och förvaltning; likväl, hvad statsverket angår, utan rättighet att meddela föreskrifter, eller förändringar besluta. Hvarje revisions-förrättning skall omfatta ett års afslutade räkenskaper, taga årligen sin början den 15 Maj eller, om helgedag då inträffar, nästa söknedag derefter, och inom sex veckors tid vara fullbordad.

§. 131.

R.O. §. 69. Vid samma tillfälle, som fullmäktige och revisorer väljas, efter hvad i föregående §§. sagdt är, skall ett lika antal suppleanter utses, att träda i de förrens ställe, om desse blifva af laga förfall hindrade att de dem uppdragne befattningar emottaga och utöfva.

§. 132.

R.O. §. 70. Till fullmäktig, revisor eller suppleant må ingen väljas, som icke till riksdagsman och utskottsledamot

valbar är; ej heller någon, som vid det verk, hvilket skall förvaltas eller granskas, är redovisande eller löntagande.

§. 133.

Fullmäktige och revisorer må i och för deras R.O. befattning inga föreskrifter emottaga, utan af riks- §. 70. församlingen allena och i enlighet med dess instruktioner; icke heller till ansvar och redo ställas, utan efter riksförsamlingens beslut och i laga ordning.

§. 134.

Vid granskning af statsverkets räkenskaper böra R.O. riksförsamlingens revisorer efterse, huruvida gjorda §. 30. eller förordnade utbetalningar af statsmedlen icke öfverstigit beloppet af de hufvudtitlar, hvilka uti nästförlutne riksdags statsreglering blifvit fastställda, och huruvida de äro grundade på behörigen upprättade stater, eller å Konungens med vederbörlig kontrasignation utfärdade anordningar och styrkta med behöriga qvittenser af dem, som medlen emottagit. Skulle, emot riksförsamlingens beslut, någon af de till en hufvudtitel anslagne summor befinnas dragen till annat ändamål, än som under hufvudtiteln hörer, eller något af riksförsamlingen fastställt anslag vara öfverskridet, skola revisorerna, i sin berättelse till riksförsamlingen, härom göra anmärkning emot den embetsman, som anordningen kontrasignerat.

De anmärkningar, som revisorerne finna sig befogade att framställa, skola, sedan förklaringar deröfver inkommit, å nästföljande lagtima riksdag öfverlemnas till vederbörande utskotts granskning och vidare behandling.

§. 135.

Vid hvarje lagtima riksdag åligge det riksförsam- R.O. lingens gransknings-utskott, att äska de i statsrådet §. 29. sedan sista riksdags öppnande förda protokoll, utom

dem, som angå ministeriella ärenden och kommando-
mål, hvilka endast i hvad som rör allmänt kända
och af utskottet uppgifna händelser må kunna fordras.
Riksförsamlingen öfverlemne till granskningsutskottet de
i föregående §. omnämde revisorers berättelse om stats-
verkets tillstånd, styrelse och förvaltning och hänvise
dit alla anmärkningar emot statsrådets, någon dess
ledamots, eller föredragandes embetsutöfning, hvilka af
riksdagsman väckas. Öfver dessa protokoll, denna be-
rättelse och dessa anmärkningar afgifve gransknings-
utskottet utlåtande.

§. 136.

R.O. Då inom någon af riksförsamlingens afdelningar
§. 29. sådan anmärkning, som i föregående §. omtalas, blif-
ver framställd, böra dervid följande ordalag och inga
andra nyttjas: "det är anledning till anmärkning emot
statsrådet, eller den och den ledamoten, eller före-
draganden, hvarom remiss begäres till gransknings-
utskottet, inför hvilket anledningen skall uppgifvas."
Sådan remiss skall då genast ovägerligen verkställas.

§. 137.

R.F. Finner granskningsutskottet, att någon statsrådets
§. 106 ledamot, eller någon för tillfället förordnad föredra-
R.O. gande, eller den embetsman, som i kommandomål
§. 29. Konungen råd gifvit, uppenbarligen handlat mot ri-
kets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon
öfverträdelse deraf, eller underlåtit att göra föreställ-
ningar mot sådana öfverträdelser, eller dem vållat och
befrämjat genom uppsåtligt fördöljande af någon upp-
lysning, eller hafver den föredragande underlåtit att,
i de fall, som 47 §. af denna regeringsform förut-
sätter, sin kontrasignation å ett Konungens beslut
vägra, då skall granskningsutskottet ställa en sådan
under tilltal af justitie-ombudsmannen inför den riks-
rätt, som i 146 §. bestämmes, uti hvilken riksrätt

likväl i sådant fall, i stället för statsråd fyra de äldste justitieråd komma att säte taga; och förfares härvid i öfrigt, på sätt i sagde §. om tilltal emot högsta domstolen föreskrifves. Då Konungens rådgifvare finnas hafva, på sätt ofvanberördt är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riksätten efter allmän lag och den ansvarighetslag, som för detta ändamål blifvit af Konungen och svenska folkets representanter antagen.

§. 138.

Skulle granskningsutskottet anmärka, att statsrådets ledamöter samfäldt, eller en eller flere af dem, uti deras rådslag om allmänna mått och steg, icke iakttagit rikets sannskyldiga nytta, eller att någon föredragande icke med oväld, nit, skicklighet och drift sitt förtroende-embete utöfvat, äge då utskottet att sådant tillkännagifva för riksförsamlingen, som, i fall den finner rikets väl det kräfva, kan hos Konungen skriftligen anmäla sin önskan, att Han ville ur statsrådet och från embetet skilja den eller dem, emot hvilka anmärkning blifvit gjord.

§. 139.

Skulle granskningsutskottet finna anledning att emot någon för statsutgifterna redovisande tjänsteman yrka laga ansvar, må frågan af riksförsamlingen kunna hos Konungen anmälas; men ej må sådan tjänsteman personligen inför utskottet eller riksförsamlingen till ansvar ställas, ej heller utskottet i klander af Konungens anordningar ingå.

§. 140.

Allt, hvad riksförsamlingen efter granskning godkänd eller lemnat oanmärkt, skall anses hafva vunnit decharge i afseende på det granskade, och ingen ny till ansvarighet förbindande granskning af sednare riksförsamling i samma mål vara tillåten. Dock bör, o-

aktadt den af riksförsamlingens revisorer förrättade allmänna öfversigt af statsmedlens användande, det åligga vederbörande tjenstemän att verkställa den särskilda revision, som dem i kraft af deras tjenstebefattning tillkommer.

§. 141.

R.F. Å hvar tredje lagtima riksdag skall riksförsamlingen
 §. 96. förordna en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd
 R.O. man, att, såsom dess justitie-ombudsman, efter den
 §. 63. instruktion riksförsamlingen utfärdat; hafva tillsyn öfver
 lagarnes efterlefnad af domare och embetsmän, samt
 att vid vederbörliga domstolar i laga ordning tilltala
 dem, som uti sina embetens utöfning af våld, manna-
 mån eller annan orsak någon olaglighet begått eller
 underlåtit att sina embetspligter behörigen fullgöra:
 varande han dock i all måtto underkastad samma an-
 svar och pligt, som allmän lag och rättegångsordning
 R.O. för åklagare utstaka. Justitie-ombudsman anses, så
 §. 63. länge han embetet innehafver, i alla afseenden lika
 med Konungens justitie-kansler.

§. 142.

R.F. Val till justitie-ombudsman förrättas af riksförsam-
 §. 97. lingen samfaldt; och vare den vald, som, på sätt 153
 §. 98. §. föreskrifver, mer än hälften af de afgifna rösterna
 R.O. erhållit. Vid samma tillfälle, eller sednast på nästa
 §. 63. helgfria dag derefter, utses på enahanda sätt en man
 att justitie-ombudsmannen efterträda, i fall han inom
 tre år skulle med döden afgå. I den händelse, att
 justitie-ombudsman vid samma riksdag, han vald blif-
 vit, det erhållna förtroendet sig afsäger eller med dö-
 den afgår, insättes riksförsamlingen genast i embetet
 den man, som till hans efterträdare utsedd blifvit.
 Skulle justitie-ombudsmannens utsedde efterträdare, un-
 der påstående riksdag, sig det erhållna förtroendet af-
 säga, eller i justitie-ombudsmans-embetet insätts, el-

ler med döden afgå, välje då riksförsamlingen, på ofvan stadgade sätt, en behörig man i hans ställe. Inträffar något af dessa fall emellan riksdagarne, utse riksförsamlingens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret en man att embetet förvalta, intilldess riksförsamlingen nästa gång sammanträder.

§. 143.

Riksförsamlingens justitie-ombudsman må, när han R.F. det nödigt anser, kunna öfvervara högsta domstolens, §. 99. nedre justitie-revisionens, hofrätternas, kollegiernas eller i dessas ställe inrättade verks, och alla lägre domstolars öfverläggningar och beslut, dock utan rättighet att sin mening dervid yttra, samt äga tillgång till alla domstolars, kollegiers och embetsverks protokoll och handlingar. Konungens embetsmän i allmänhet vare skyldige att lemna justitie-ombudsmannen laga handräckning, samt alla fiskaler att medelst aktioners utförande honom biträda, då han det äskar.

§. 144.

Justitie-ombudsmannen äligge att vid hvarje lag- R.F. tima riksdag till riksförsamlingen aflemna en redo- §.100 görelse för sin förvaltning af det honom anförtrodda embete, samt att deruti utreda lagskipningens tillstånd i riket, anmärka lagarnes och författningarnes brister och uppgifva förslag till deras förbättring. Särskildt uppgifve han ock, hvilka åtgärder nästföregående riksförsamlings beslut, framställningar och önskingar föranledt.

§. 145.

Skulle den oförmodade händelse inträffa, att antin- R.F. gen hela Konungens högsta domstol, eller af dess leda- §.101 möter en eller flere, funnes hafva af egennytta, vrängvisa eller försumlighet så orätt dömt, att derigenom någon, emot tydlig lag och sakens utredda och behörigen styrkta förhållande, mistat eller kunnat mista

lif, personlig frihet, ära och egendom, vare riksför-
samlingens justitie-ombudsman pliktig, äfvensom Ko-
nungens justitie-kansler berättigad, att vid den rikets
domstol, som i följande §. bestämmes, den felaktige
under tilltal ställa och till ansvar efter rikets lag be-
fordra.

§. 146.

R.F.
§.102 Denna domstol, som riksrätt kallas, skall i så-
dant fall bestå af presidenten uti Konungens och ri-
kets Svea hofrätt, hvilken i riksrätten före ordet, fyra
de äldsta statsråd, presidenterne i rikets alla kolle-
gier, högste befälhafvaren öfver de i hufvudstaden
tjenstgörande trupper, högste närvarande befälhafvaren
för den vid hufvudstaden förlagda eskadern af rikets
flotta, tvänne de äldsta råd i Svea hofrätt och det
äldsta råd i hvarje af rikets kollegier. — Då an-
tingen justitie-kanslern eller justitie-ombudsmannen
finner sig befogad att högsta domstolen samfäldt eller
särskilde dess ledamöter inför riksrätten tilltala, äske
han hos presidenten i Konungens och rikets Svea hof-
rätt, såsom riksrättens ordförande, laglig kallelse å
den eller dem, som tilltalas skola. Presidenten i hof-
rätten foga derefter anstalt om riksrättens samman-
träde, för att kallelsen utfärda och målet vidare i lag-
lig ordning behandla. Skulle mot förmodan han detta
underlåta, eller någon af de öfrige förenämnde embets-
män undandraga sig att uti riksrätten deltaga, stånde
de för en sådan uppsätlig försummelse af deras
embetspligt, till lagligt ansvar. Hafva en eller flere
af domstolens ledamöter laga förfall, eller finnes emot
någon af dem laga jäf, vare ändock rätten domför,
om tolf deruti sitta. Är presidenten i hofrätten af
laga förfall eller eller jäf hindrad, företräde dess ställe
den äldste i tjenst varande presidenten. — Denna
domstol äge, sedan ransakningen fulländad är och do-
men efter lag fälld, att densamma för öppna dörrar
afkunna. Ingen hafve makt att sådan dom ändra,
Konungen dock obetaget att göra nåd, hvilken likväl

icke må sträcka sig till den dömdes återinsättande i rikets tjenst.

§. 147.

Vid hvarje lagtima riksdag skola riksförsamlingens R.F. afdelningar hvar inom sig utvälja, landstinget aderton §.103 och folktinget trettio riksdagsmän, hvilka samma dag, R.O. valet skett, sammanträda, för att såsom opinionsnämnd §. 64. döma, huruvida högsta domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas, eller om visse af dem, utan bevisligen begångna fel och brott, hvarom föregående båda §§. handla, likväl kunde anses böra från utöfningen af Konungens domsrätt skiljas. Denna nämnd träder samma dag, den blifvit vald, tillsammans. Nämndens samtliga ledamöter röste först, man för man, öfver den frågan: "skall omröstning anställas till uteslutande af någon bland högsta domstolens ledamöter?" Besvaras denna fråga enhälligt eller af de flesta rösterna med nej, eller stanna lika många nej mot lika många ja, blifve då högsta domstolens samtliga ledamöter bibehållne. Besvaras den åter med ja, uppgöre då hvar och en af nämnden en sluten lista på dem af högsta domstolens ledamöter, flere eller färre, som han anser böra entledigas. De tre ibland dessa, som då fått det största antal af röster emot sig, ställas hvar efter annan under ny omröstning, hvarvid två tredjedelar af rösterna fordras emot den eller dem, som skola anses vara från riksförsamlingens förtroende uteslutne. Blifve han eller de derefter af Konungen, på riksförsamlingens härom skeende anmälan, ifrån embetet genom nådigt afsked skiljde. Dock tillägge Konungen honom eller dem hvardera en årlig pension till lörens halfva belopp.

§. 148.

Ej må riksförsamlingen ingå i någon särskild pröf- R.F. ning af högsta domstolens beslut, eller någon allmän §.104 öfverläggning derom uti opinionsnämnden förefalla.

§. 149.

R.F. Under riksförsamlingens eller dess afdelningars öf-
 §. 90, verläggningar och pröfning må icke, uti något annat fall
 107. eller på något annat sätt, än denna regeringsform
 bokstafligen föreskrifver, komma frågor om embets-
 och tjenstemäns till- eller afsättande, regerings- och
 domaremakternas beslut, resolutioner och utslag, en-
 skilda medborgares och korporationers förhållanden,
 eller verkställigheten af någon lag, författning eller
 inrättning.

§. 150.

R.F. Till tryckfrihetens vård skall riksförsamlingen, å
 §. 108 hvarje lagtima riksdag förordna sex för kunskaper och
 R.O. lärdom kände män jemte justitie-ombudsmannen, som
 §. 65. bland dem före ordet. Desse kommitterade, af hvilka
 två utom justitie-ombudsmannen skola vara lagfarne,
 äga sådan befattning, att, i händelse någon författare
 eller boktryckare, innan tryckningen, sjelf öfverlem-
 nar dem en skrift och begär deras yttrande, huru-
 vida åtal derå, efter tryckfrihetsförordningen, kan äga
 rum, skola justitie-ombudsmannen och minst trenne
 kommitterade, hvaraf en lagfaren, ett sådant yttrande
 skriftligen afgifva. Förklara de deruti, att skriften
 må tryckas, vare då både författare och boktryckare
 från allt ansvar frie, och ligge det å kommitterade.
 Desse kommitterade skola väljas af riksförsamlingen
 samfäldt: afgår emellan riksdagarne någon af dem,
 välje de öfrige en behörig man, att det lediga rum-
 met intaga.

§. 151.

R.O. Val till Konung eller Thronföljare skall af riks-
 §. 61, församlingen samfäldt förrättas, och vare den vald,
 62. som mer än hälften af de afgifna rösterna erhållit.
 Lag samma vare om val till förmyndare, att under
 §. 101 Konungs minderårighet regeringen föra; dock att riks-
 församlingen förut och sednast fem dagar, innan valet

sker, genom de fleste rösterna bestämmer förmyndar-
nes antal. Vid dessa tillfällen iakttages för öfrigt,
hvad riksakten af den 31 Juli och den 6 Augusti
1815 i 3 och 8 §§. föreskrifver. Då riksförsamlin-
gen enligt denna regeringsforms 67 och 68 §§. skall
om riksstyrelsen förordna, förfares lika som vid för-
myndareval.

§. 152.

Val till Konung, Thronföljare, förmyndare eller
den, som, under Konungs sjukdom eller vistelse utom
sina riken skola regeringen föra, böra alltid med slutna
sedlar förrättas. Vid andra i denna regeringsform före-
skrifna val, det undantaget, om hvilket i 78 §. stad-
gas, anställs sådan omröstning, när minst en tredje-
del af de röstande det begära. Vid slutna votering
gälla inga andra sedlar, än de som äro enkla, slutna,
hoprullade, omärkta och fria så väl från all tvetydig-
het i anseende till personernas namn, som från orik-
tighet i anseende till deras antal. Är genom likhet
i röstetal valfråga oafgjord, skall mellan dem, som lika
röster erhållit, genom lottnings skiljas. Börjad valför-
rättning må icke uppskjutas, utan fullföljas, till dess
den fulländad är.

R. O.
§. 71.

§. 315.

Vid sådant val, för hvars giltighet fordras, att
minst hälften af de afgifne rösterna skola samman-
stämma, skall hvarje väljande först rösta på så många,
som väljas skola. Falla dervid rösterna, till mer än
hälften af de röstandes antal, på en eller flera, vare
han eller de behörigen valde. Erhåller ingen det er-
forderliga röstetalet, eller är det antal icke fyllt,
som väljas skall; då anställs särskild omröstning med
ja och nej öfver den, som de flesta rösterna erhål-
lit, utan att vald blifva; derefter, der så behöfves,
öfver den, som näst honom röster erhållit, och i den
ordning vidare, till dess det erforderliga antalet fyllt

R. O.
§. 63.

är, eller dessa särskilda omröstningar äro slutade. Skulle så inträffa, att två eller flera, öfver hvilka särskildt röstas bör, vid den första omröstningen undfått lika röster, företages först votering om den ordning, i hvilken de till särskild omröstning framställas må. Vid dessa särskilda omröstningar äge ordförande i fall af lika röstetal utslagsröst, derest omröstning öppen är: derest den är slutet, skall han, förrän sedlarne uppräknas, en af dem uttaga och förseglad aflägga. Befinnas, vid de öfrigas uppsummerande, rösterna lika delade, värde denna sedel öppnad och gifve utslag: är utslag redan vunnet, skall han genast uppbruten förstöras.

Är öfver alla dem, som röster erhållit, sålunda röstadt, som ofvan sägs, och det erforderliga antalet ändock icke fyllt; värde då omröstning på en gång företagen öfver alla dem, som röster erhållit utan att valde blifva, och gälle i det fall högsta röstetal, ehvad det större eller ringare är.

§. 154.

R.O. §. 36. För att uppsätta såväl de expeditioner, som under riksdagen af båda tingen gemensamt utfärdas, som äfven sjelfva riksdagsbeslutet, skall ett riksförsamlingens kansli tillsättas och ställas under inseende af talmännen och några andra af och inom hvardera tinget utsedda ledamöter. Den ledamot af statsrådet, som Konungen dertill förordnar, äge rätt att derstädes öfvervara riksdagsbeslutets justering i de delar, som röra Konungens yttranden. Riksdagsbeslutet skall af riksförsamlingens samtliga ledamöter underskrifvas; öfrige från riksförsamlingen utgående expeditioner endast af talmännen.

§. 155.

Den ordning, som i riksförsamlingen, dess afdelningar och utskott iakttagas bör, och i denna rege- ringsform icke finnes närmare bestämd, äge riksför-

samlingen sjelf att, på sätt den godt finner, fastställa och i en ordningsstadga sammanfatta. Ej må dock något i sådan ordningsstadga införas, som mot denna regeringsform eller andra gällande lagar strider. Än- dringar och tillägg, hvilka riksförsamlingen sedan kan finna nödigt att i ordningsstadgan göra, må icke så- som gällande anses, förrän riksdagen efter den, på hvilken de antagne blifvit.

§. 156.

Riksförsamlingen och dess afdelningar skola, utom i de mål, som i 67, 68, 69, 70 och 138 §§. omtalas, för öppna dörrar hålla sina öfverläggningar. De i riksförsamlingen och dess afdelningar förda R.O. tokoll och öfrige riksdagshandlingar skola, på statens §. 59. bekostnad, så tidigt ske kan, af trycket utgifvas, de sednare fullständigt och protokollen i den mån, riksförsamling och dess afdelningar hvar för sig förordna.

§. 157.

Ej må lagtima riksdag, utan Konungs och riksförsamlings sammanstämmande beslut, kunna upplösas R.F. §. 109. förr än tre månader efter den dag, då Konungen till R.O. folktinget öfverlemnad sin proposition om statsverkets §. 80. tillstånd och behof. Efter denna tid äge Konungen makt att upplösa riksdagen, när han så för godt finner. Der så oförmodadt hända skulle, att, när riksdagen upplöses, riksförsamlingen icke hade staten reglerat, eller någon ny bevillning till bestämdt belopp sig åtagit, då skall den förra statsregleringen och bevillningen fortfara intill nästa riksdag. Är åter bevillningens hela belopp bestämdt, men riksförsamlingen icke om fördelningen deraf ense, då skola, efter den fastställda bevillningssummans förhållande till den, som vid föregående riksdag blifvit fördelad, de i den sista bevillningsförordningen stadgade artiklar jemnlit ökas eller minskas; och uppdrage riksförsamlingen sina

fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret att en ny bevillningsförordning på sådan grund uppgöra och utfärda.

Urtima riksdag kan af Konungen när som heldst upplösas. Inträffar lagtida riksdag, innan urtima riksdag slutad är, vare urtima riksdag äfven upplöst.

§. 158.

R.F. Varder riksdagsman, under påstående riksdag, eller under resa till eller från riksdagen. med ord eller gerning ofredad af den, som känner, att han i sådant ärende stadd är, eller sedan han sjelf det tillkännagifvit, eller varder han efter riksdagen, för riksdagsgöromålen skuld, så behandlad: då skall sådant såsom edsöresbrott anses och straffas.

§. 159.

R.F. Skulle någon enskild man, eller någon korps, militär- eller civil, eller ock någon menighet, af hvad §.110 namn den vara må, antingen af egen drift eller med R.O. anledning af befallning, försöka att våldföra riksförsamlingen eller dess afdelningar, eller störa friheten §. 77. i deras öfverläggningar och beslut; vare sådant ansett som förräderi, och ankomme på riksförsamlingen att slika förbrytelser i laga ordning beifra låta.

§. 160.

R.F. Ej må någon kunna under tilltal ställas eller sin §.110 frihet beröfvas för dess gerningar och yttranden i egenskap af riksdagsman, utan att den riksförsamlingens afdelning, till hvilken han hör, sådant tillåter §. 78. genom uttryckligt beslut, deruti minst fem sjettedelar af afdelningens vid omröstningen tillstädesvarande ledamöter instämt; tage sig dock ingen här af anledning till frikallelse från författareansvar enligt tryckfrihetsförordningen. Men öfverfaller någon, inom riksförsamlingen eller dess afdelningar, den andre med hugg och

slag, eller nyttjar emot honom vapen, hafve den an-
gripande förverkat lifvet; och må han utan att vidare
njuta riksdagsmannaskydd, till behörig domstol öfver-
lemnas.

Beskylltes riksdagsman för någon grof missgerning,
må han ej i häkte kunna inmanas, förrän efter an-
ställd ransakning domaren sådant skäligen pröfvat, så-
vida han ej å bar gerning funnen varder: gälle lik-
väl, om han efter domstolens kallelse sig ej inställer,
hvad allmänna lagen i slikt fall stadgar. — Ej må
riksdagsman häktas för mindre förbrytelser eller, un-
der påstående riksdag, för skuld insättas; vare dock
hans egendom ej från laga utmätning frikallad. — Icke
heller kan någon riksdagsman ifrån annan ort, medan
han för riksdagens skuld sig å riksdagsorten uppehål-
ler, utom i ofvanförmälda svårare fall, dragas derstä-
des för rätta, med mindre han sökes för gäld, som
han under den tiden sig der åsamkat. — Ingen vare
tillåtet att från dem, som till riksdagen från lands-
orterna anländt, utan husbondens lof och minne, till
krigstjänst värfva något tjenstehjon.

§. 161.

Ingen riksdagsman må kunna, af hvad anledning R.F.
som helst, förmenas att riksdagen bevista: gälle dock §. 110
härutinnan undantag för militärpersoner, då de under R.O.
krigstid i rikets tjänst af Konungen beordras. §. 79.

§. 162.

Riksförsamlingens justitie-ombudsman tillgodonjute, R.O.
så väl under som emellan riksdagarne, samma säker- §. 63.
het för sin person och tjenstbefattning, som i 159 §. R.O.
för riksdagsmän stadgad är: dess fullmäktige och re- §. 70.
visorer, för sina gerningar och yttranden under dessa
befattningar, och de hos riksförsamlingen eller dess R.O.
afdelningar och utskott anställda sekreterare jemte §. 24.

kansli-betjening, under riksdag, samma säkerhet, som riksdagsmän i allmänhet tillkommer.

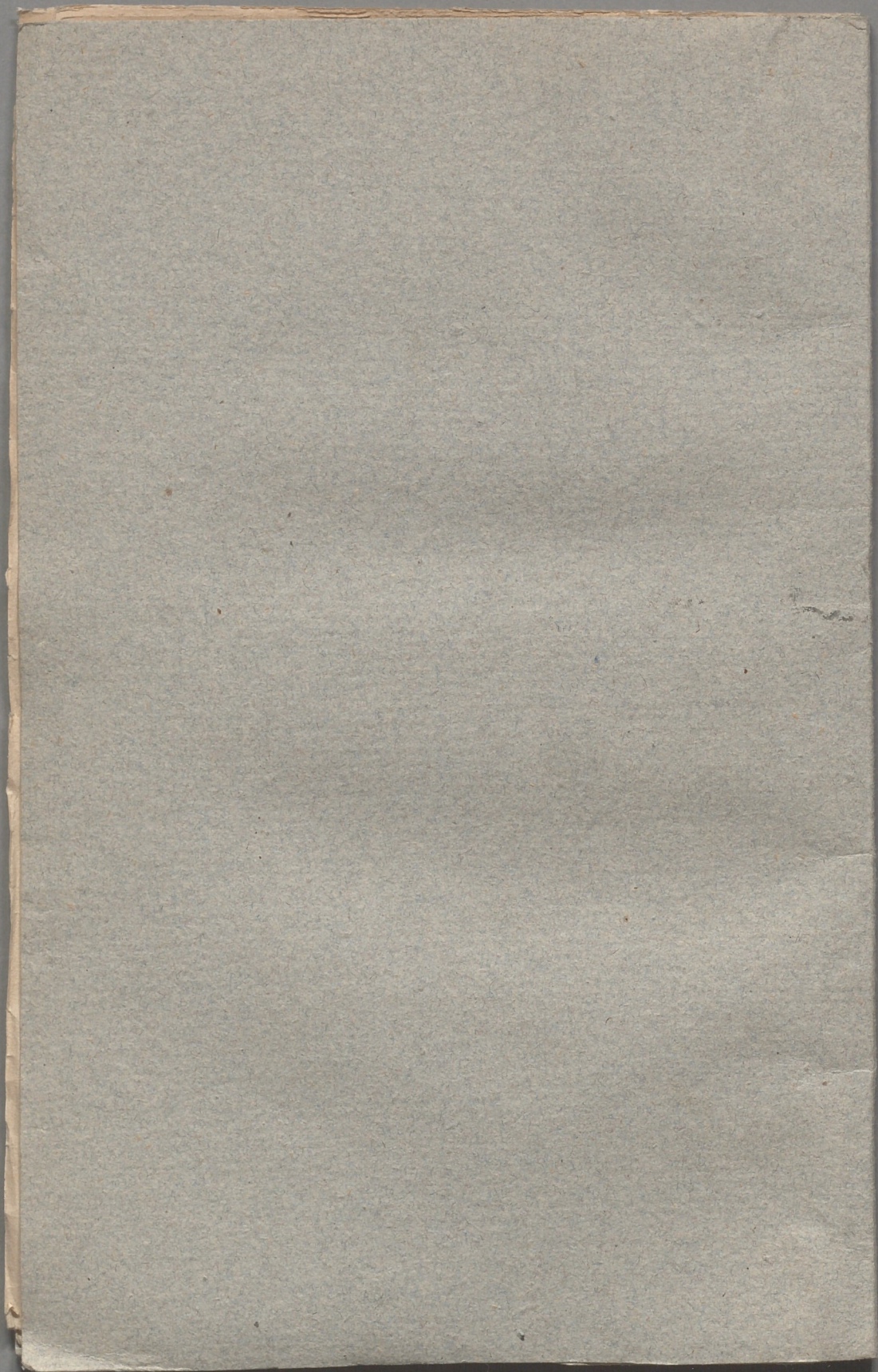
§. 163.

R.F. Taxeringsmän, som riksförsamlingens bevillnings-
§. 113 föreskrifter å dess vägnar tillämpa, skola ej för debitering eller taxering kunna till något ansvar ställas.

§. 164.

R.O. Riksdagsman njute af statsmedlen ersättning för
§. 17 resekostnad, så ock lämpligt dagtraktamente, hvilket vid hvar femte lagtima riksdag af riksförsamlingen fastställles för de riksdagar, som derpå följa.

1
-
3.
r
t
n

www.books2ebooks.eu